वार्षिक शैक्षिक स्थीति प्रतिवेदन

आर्थिक वर्ष २०७७/७८

इच्छाकामना गाउँपालिका , चितवन

तयार गर्ने :
नाम : दुर्गा देवी खड्का
पद : शिक्षा अधिकृत
हस्ताक्षर :

प्रमाणित गर्ने :
नाम: रामदत्त भट्ट
पद : प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
हस्ताक्षर :

हाम्रो भनाइ

शिक्षा सर्वाङ्गीण विकासको आधार हो । व्यक्ति समाज र राष्ट्रको परिवर्तन तथा सामाजिक ,सांस्कृतिक तथा आर्थिक रुपान्तरणका लागि शिक्षा अनिवार्य पक्ष हो। ।व्यक्ति, समाज अनि राष्ट्रलाई सभ्य, सुसंस्कृत, प्रतिभित तुल्याउन शिक्षाको महत्वपुर्ण भूमिका रहेको हुन्छ। शिक्षा सर्वाङ्गीण विकासको आधार हो । शिक्षाले व्यक्तिलाई सफल बनाउछ । समाजको सामाजिक संस्कृतिक अनि आर्थिक रुपान्तरणका लागि शिक्षाले महत्वपुर्ण भूमिका निर्वाह गरेको छ ।समाजको आर्थिक, सामाजिक, सांस्कृतिक रुपान्तरणका लागि महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्ने पक्ष नै शिक्षा हो । व्यक्तिको सर्वाङ्गीण पक्षको विकासमा गुणस्तरीय शिक्षाको भूमिका अहम रहन्छ । व्यक्तिगत चरित्र निर्माण, सुशासन सामाजिक रुपान्तरणले समाजको विकास र परिवर्तनलाई टेवा पुऱ्याईरहेको हुन्छ । समृद्ध नेपाल र सुखी नेपालीको अनुभूतिका लागि शिक्षामा पहुच र सर्वसुलभता हुनुपर्दछ। इच्छाकामना गाउँपालिका गुणस्तरीय शिक्षा, निःशुल्क शिक्षा र सबैका लागि शिक्षा प्रदान गर्नका लागि अग्रणी भूमिका खेलिरहेको छ ।

संविधानले राज्यलाई संघ प्रदेश र स्थानीय तहमा विभाजन गरी तीनै तहको सरकारको अधिकार क्षेत्रहरुको व्यवस्था गरेको छ ।नेपालको संविधानको अनुसुची ८ मा स्थानीय तहको एकल अधिकार सूचीमा आधारभुत तथा माध्यमिक शिक्षालाई राखिएको छ । स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ११ (ज) मा स्थानीय सरकारको शिक्षा सम्बन्धी २३ वटा अधिकार सुचीहरुको सुचीकृत गरे अनुसार इच्छाकामना गाउँपालिकाले आफ्नो कार्यक्षेत्रका विषयवस्तुहरुमा आवश्यक नीति विधि र कार्यविधिहरु निर्माण गरी कार्यान्वयन गर्दै आइरहेको छ ।

राज्य पुनर्संरचनापश्चात वित्तीय संघीयताको अवधारणा अनुरुपमा विगतमा संघीय सरकारको निकायबाट कार्यान्वयन हुने अधिकांश शिक्षासँग सम्बन्धित कार्यक्रमहरु स्थानीय तहमा हस्तान्तरण भएको छ । कार्यक्रमहरु कार्यान्वयन गर्ने सन्दर्भमा शिक्षा विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयले कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिका निर्माण गरी जारी गर्ने गर्दछ । सोही अनुरुप स्थानीय सरकारले संघीय सरकारसँग समन्वयन तथा सहकार्य गरी कार्यक्रमहरु कार्यान्वयन गर्नुपर्दछ । यसै सन्दर्भमा आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा वित्तीय हस्तान्तरण भएका कार्यक्रमहरुका साथै प्रदेश तथा स्थानीय तहबाट व्यवस्था भएका कार्यक्रमहरुको कार्यान्वयनको सम्बन्धमा प्रतिवेदन तयार गर्ने प्रयास गरिएको छ ।कार्यक्रमहरु कार्यान्वयनको सन्दर्भमा आवश्यक सहयोग तथा मार्गदर्शन गर्ने शिक्षा विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय, शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्र, सामाजिक विकास मन्त्रालय, बागमती प्रदेशका साथै स्थानीय स्तरमा प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रुपमा साथ तथा सहयोग गर्ने विकास साझेदारहरु, सम्पूर्ण सरोकारवालाहरु, जनप्रतिनिधिहरु, कर्मचारीहरु सबैमा हार्दिक आभार व्यक्त गर्दछु ।

इच्छाकामना गाउँपालिका

चितवन

विषयसुची

शीर्षक	पेज नं.
कार्यकारी साराँश	६
परिच्छेद-१	७-८
१.१ पृष्ठभूमि	७
१.२ उद्देश्य	८
१.३ स्थिति प्रतिवेदन निर्माण प्रक्रिया	८
१.४ स्थित प्रतिवेदन तयारीका क्रममा प्रयोगमाल्याइएका दस्तावेजहरू	८
परिच्छेद -२ शैक्षिक अवस्था	९-१२
२.१ साक्षरताको स्थिति	९
२.२ शिक्षण संस्थाहरुको संख्यात्मक विवरण	९
२.३ विद्यार्थी विवरण	१०
२.४ भौतिक तथा पूर्वाधारको अवस्था	११
२.५ विद्यालय शिक्षाका शैक्षिक सुचकहरु	१२
२.६ स्थानीय तहको संगठन संरचनामा शिक्षाक्षेत्रको अवस्था तथा जनशक्तिको अवस्था	१२
परिच्छेद -३ कार्यक्रम कार्यान्वयनको भौतिक तथा वितीय प्रगति	१३-१८
३.१ शिक्षा क्षेत्रको बजेट र खर्चको अवस्था	१३
३.२ बजेट उपशीर्षक अनुसार बजेट तथा खर्चको अवस्था	१४
३.३ कार्यक्रम कार्यान्वयनका मुख्य समस्या तथा चुनौती	१६
३.४ कार्यक्रम कार्यान्वयनमा सुधारका उपाय	१७
परिच्छेद -४उपलब्धि तथा खर्चको विस्तृतिकरण	१९-२६
परिच्छेद-५असल अभ्यास, प्रमुख उपलब्धि, चुनौती तथा समाधानका उपायहरु	२७-२९

परिच्छेद -६ निष्कर्ष ३०

तालिकाहरूको सूची

तालिका नं. १ विद्यार्थी संख्या ९
तालिका नं. २ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा निर्माण भएको भौतिक पूर्वाधारको विवरण १०
तालिका नं. ३ क्षेत्रगत बजेट तथा खर्चको तालिका ११
तालिका नं. ४ कार्यक्रमगत वार्षिक बजेट तथा खर्चको अवस्था (बजेट रु. हजारमा) १३
तालिका नं. ५ सशर्त अनुदान अन्तर्गतका खर्च शीर्षकहरूमा भएको खर्चको विवरण १४-१६
तालिका नं. ६ कार्यसम्पादनमा आधारित अनुदान प्राप्त गर्ने विद्यालयको सूची २०
तालिका नं. ७ बहुभाषा बहुकक्षा र मा.वि.मा इन्टरनेट जडान २१

अनुसूची

चितवन जिल्लामा इच्छाकामना

वडा विभाजन अनुसार

इच्छाकामना गाउँपालिका गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय,
भवन

कार्यकारी सारांश

हाम्रो देश नेपालमा व्यवस्था गरिएको ७५३ स्थानीय तह मध्ये चितवन जिल्लामा एक महानगर, पाँच नगरपालिका र एक गाउँपालिका व्यवस्था भएको छ । यी सात स्थानीय तहहरु मध्ये इच्छाकामना गाउँपालिका प्राकृतिक छटाले भरिपूर्ण सुन्दर गाउँपालिका हो । लामो झरना जलधिरे, सिराईपुली, हात्तीवाङ ऐतिहासिक क्षेत्र उपरदाङगढी, धार्मिक क्षेत्र इच्छाकामना माईको मन्दिर, जलबिरे मन्दिर, मनकामना केवलकार, त्रिशुली नदि, मुग्लिन बजार रहेको यस क्षेत्र पर्यटन विकासका लागि प्रचुर सम्भावनायुक्त गाउँपालिका हो । साविक दारेचोक, चण्डिभञ्ज्याङ्ग, काउले र दाहाखानी गा.वि.स.का सबै वडाहरुलाई मर्ज गरेर ७ वटा वडाहरु रहेको यस इच्छाकामना गाउँपालिका जनजातिहरुमा (गुरुङ्ग, मगर, तामाङ्ग, नेवार, थकाली) अति सिमान्तकृत चेपाङ्ग, अल्पसंख्यक मुस्लिम तथा खस आर्यमा ब्राम्हण, क्षेत्री, ठकुरी र दलित बसोबास गर्दछन । विभिन्न जातजाति एवम् भाषा, धर्म र संस्कृति भएको यस क्षेत्रमा जनजातिको बाहुल्यता रहेको छ । प्राकृतिक सुन्दरताले भरिपूर्ण यस गाउँपालिकाले बिकासको सम्भावना बोकेको छ

नेपालको संविधानको व्यवस्था अनुसार स्थानीय सरकारको गठन भइ तोकिए बमोजिमको जिम्मेवारी स्थानीय सरकारले निभाउदै आइरहेको छ । नेपालमा संघीय राज्य प्रणालीको अवलम्वनसँगै हरेक क्षेत्रमा सोही अनुरुपको पुर्नसंरचना भएको छ । नेपालको संविधान २०७२ को अनुसुची ८ को ८ मा स्थानीय सरकारको एकल अधिकार सुचीमा आधारभुत तथा माध्यमिक शिक्षा राखिएको छ र स्थानीय सरकारहरुले पनि सोही अनुसारको कार्यजिम्मेवारी तथा भुमिका निर्वाह गर्दै आएको छ । यस गाउँपालिकामा जम्मा ५१ वटा सामुदायिक विद्यालयहरु र ४ वटा संस्थागत विद्यालय सञ्चालनमा रहेका छन् । जसमध्ये १ प्राविधिक धारमा विद्यालय सञ्चालनमा रहेको छ ।

यस प्रतिवेदनमा आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा शिक्षा शाखाद्वारा कार्यान्वयन भएका कार्यक्रमहरुको विवरण तोकिएको ढाँचामा प्रस्तुत गर्ने प्रयास गरिएको छ । यसरी हेर्दा संघीय सरकारद्वारा वित्तीय हस्तान्तरण भएको सशर्त कार्यक्रमको समग्र कार्यप्रगति ८५.८६% भएको छ । कोभिड-१९ ले सिर्जना भएको विषम परिस्थितिमा पनि कार्यसम्पादनमा कमि आएको देखिदैन । प्रदेश सरकारद्वारा समेत केही रकम सशर्त अनुदानको रुपमा वित्तीय हस्तान्तरण भएको थियो, जसमा ८४.५३% बजेट खर्च भएको छ । आन्तरिक स्रोतमा व्यवस्था भएको रकमको सन्दर्भमा ८८.७०% बजेट खर्च भएको छ । स्थानीय सरकारबाट छुट्टै कार्यक्रम कार्यान्वयन निर्देशिकाको विकास गर्न सकेको छैन, जसको कारण ठोक आदेशको आधारमा रकमान्तर हुने गरेको समेत पाईन्छ । त्यसै आन्तरिक कार्यक्रमहरुको समेत छुट्टै निर्देशिका विकास गर्नुपर्ने आवश्यकता महशुस गरिएको छ ।

परिच्छेद -१

१.१ पृष्ठभुमि

इच्छाकामना गाँउपालिका स्थानीय तह पुर्नसंरचना पश्चात निर्माण भएको चितवनको एक मात्र गाँउपालिका हो । यस गाँउपालिकाको सदरमुकाम साविकको चण्डीभन्ज्याङ गा.वि.स.को कार्यालयमा राखिएको छ । यो तह चितवन जिल्लाका ४ वटा साविकका पहाडी गा वि स हरुलाई मिलाएर बनाइएको हो । यस गाँउपालिका अर्न्तगतका साविक गा वि स हरुमा चण्डीभन्ज्याङ, दाहाखानी, दारेचोक र काउले हुन । यस गाउँपालिकामा ७ वटा वडाहरु छन् । वि.स. २०६८ को जनगणना अनुसार यस गाउँपालिकाको कुल जनसंख्या २५०१२ रहेको मध्ये १२०५२ महिला र १२९६० पुरुष छन् । वि.स. २०७४ को निर्वाचन तथ्याङ्क अनुसार कुल मतदाता १९७१७ रहेको छ विभिन्न जातजाति एवम् भाषा, धर्म र संस्कृति भएको यस क्षेत्रमा जनजातिको बाहुल्यता रहेको छ । प्राकृतिक सुन्दरताले भरिपूर्ण यस गाउँपालिकाले विकासको सम्भावना बोकेको छ।

ऐतिहासिक, भौगोलिक, आर्थिक, सामाजिक, सांस्कृतिक स्थितिले यो गाँउपालिकाले निकै सम्भावना बोकेको छ । प्राकृतिक श्रोत एवं साधन, पर्यटनका दृष्टिले पनि उत्तिकै सम्भावित छ ।कुरिनटारमा रहेको मनकामना केबुलकार दर्शन प्रा. लि., त्रिशुलीमा हुने र्‍याफटिङ, दाहाखानीको उपरदाङगढी, काउलेको हात्तीवन आदि पर्यटनका दृष्टीले महत्वपूर्ण मानिन्छन् । भौगोलिक रुपमा विकटभएकोले आवश्यक पूर्वाधारको अवस्था कमजोर नै छ । शिक्षा, स्वास्थ्य,गरिबि तथा अन्य सूचकहरु पनि तुलनात्मक रुपमा कमजोर देखिन्छ । चेपाङ, गुरुङ तथा मगर जातिको उच्चतम बसोबास यस क्षेत्रमा पाउन सकिन्छ । जनगणना २०६८ को नतिजाको आधारमा इच्छाकामना गा.प. को साक्षरता दर ६३.४ प्रतिशत छ जस मध्ये पुरुषको साक्षरता ६९.९ प्रतिशत र महिलाको साक्षरता ५७.० प्रतिशत मात्र रहेको देखिन्छ । स्नातक सम्म पढाइ हुने सर्वशान्ति क्याम्पस, कुरीनटारमा संचालनमा छ । सामुदायिक विद्यालय तर्फ ५१ वटा विद्यालयहरु र संस्थागत तर्फ ४ वटा विद्यालय गरी जम्मा ५५ वटा विद्यालयहरु संचालनमा छन् । वित्तीय संस्थामा विभिन्न बैकका शाखाहरु मौलिङ र कुरिनटारमा रहेका छन् । सुन्तला खेतिको दृष्टिले यो क्षेत्र पकेट क्षेत्रको रुपमा लिइन्छ ।

राजनीतिक, सामाजिक तथा शैक्षिक रुपान्तरणतर्फ उन्मुख भैरहेको आजको समय र परिवेशमा इच्छाकामना गाउँपालिकाले नेपालको संविधान तथा विद्यमान अवस्थाका प्रचलित कानून अनुसार आगामी दिनहरुमा संघीयता लगायतका महत्वपूर्ण सुधार तथा पुनर्संरचनाको पूर्णरुपमा कार्यान्वयन गर्नुपर्ने अवस्था रहेको छ ।शैक्षिक संघीयतालाई व्यवहारिक रुपमा कार्यान्वयन गरी शिक्षमा सबै नागरिकहरुको पहुँच अभिवृद्धि गर्नुपर्ने अवस्था सिर्जना भएको छ ।नेपालको संविधान, २०७२ को अनुसूची ८ को बुँदा नं. ८ मा स्थानीय सरकारको एकल अधिकार सुचीमा आधारभूत तथा माध्यमिक शिक्षा राखिएको छ ।विशेषगरी संघीय सरकारद्वारा वित्तीय हस्तान्तरण भएका कार्यक्रमहरुको कार्यक्रम कार्यान्वयनको सन्दर्भमा देखा परेका समस्याहरु, प्रयासहरु, अभ्यासहरु, चुनौतीहरु र कार्यप्रगतिलाई समेटेर यस स्थिति प्रतिवेदन तयार गर्ने प्रयास

गरिएको छ । स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ ले प्रत्यायुत गरेको शिक्षा सम्बन्धी २३ वटा अधिकार क्षेत्रहरू कार्यान्वयन गर्ने क्रममा देखा परेका समस्याहरूलाई समेत यस प्रतिवेदनमा समावेश गर्ने प्रयास गरिएको छ । नेपालको संविधान २०७२ को धारा ५६ मा राज्यको पुनर्संरचना गर्ने क्रममा संघ, प्रदेश र स्थानीय तहमा अधिकारको बाँडफाँट गरेको छ । सोही अनुरुप आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को वित्तीय हस्तान्तरण भएका कार्यक्रमहरुको प्रगतिलाई समावेश गरी यस स्थिति प्रतिवेदन तयार पारिएको छ ।

१.२ स्थिति प्रतिवेदनको उद्देश्य

यस प्रतिवेदनको मुख्यतय निम्नानुसारका उद्देश्यहरू रहेका छन्

क) आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा संघीय सरकारबाट वित्तीय हस्तान्तरण भएका कार्यक्रमहरुको प्रगतिको अभिलेखिकरण गरी सम्बन्धित निकाय तथा सरोकारवालाहरूलाई जानकारी दिने ।

१.३ स्थिति प्रतिवेदन निर्माण प्रकिया

यस इच्छाकामना गाउँपालिका कार्यालय अन्तर्गतका अन्य विषयगत शाखाहरूसँग समन्वय तथ सहकार्य गरी यस स्थिति प्रतिवेदन यस रुपमा प्रकाशन गरिएको छ । यसैक्रममा शिक्षा क्षेत्रका संघीय तथा प्रादेशिक कार्यक्रमहरु र आन्तरिक कार्यक्रमहरुलाई समेत समावेश गर्ने प्रयास गरिएको छ । विभिन्न महत्वपूर्ण व्यक्तिहरुको सुझावलाई पनि मध्यनजर गरिएको छ ।

१.४. स्थिति प्रतिवेदन तयारीका क्रममा प्रयोगमा ल्याइएका दस्तावेजहरु

यस स्थिति प्रतिवेदन निम्नानुसारका दस्तावेजहरुलाई आधार मानी तयार गरिएको छः

इच्छाकामना गाउँपालिकाको वार्षिक कार्यक्रम र बजेट

- IEMIS
- गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण सम्बन्धमा जारी भएका दस्तावेजहरु
- विद्यालय सुधार योजना, गाउँपालिकाको प्रोफायल
- चितवन जिल्लाको प्रोफायल

परिच्छेद २

शैक्षिक अवस्था

२.१ साक्षरताको स्थित

जनगणना २०६८ को नतिजाको आधारमा इच्छाकामना गा.पा.को साक्षरता दर ६३.४ प्रतिशत छ जस मध्ये पुरुषको साक्षरता ६९.९ प्रतिशत र महिलाको साक्षरता ५७.० प्रतिशत मात्र रहेको देखिन्छ।

२.२ शिक्षण संस्थाहरुको संख्यात्मक विवरण

यस गाउँपालिकामा ७ वटा माध्यमिक विद्यालयहरु, ४४ वटा आधारभुत विद्यालयहरु र ४ वटा संस्थागत विद्यालय सञ्चालनमा रहेका छन् ।शैक्षिक सत्र २०७७ मा सामुदायिक र संस्थागत विद्यालयमा जम्मा अध्ययनरत विद्यार्थी संख्या ७९२३ रहेको छ ।जसमध्ये बालविकासमा जम्मा १०७९ आधारभुत तह (कक्षा१-५) ४००२ आधारभुत तह (कक्षा ६-८) १६६९ र माध्यमिक तह (कक्षा ९देखि १२)मा ११२३जना विद्यार्थीहरु अध्ययनरत छन् ।प्राथमिक २०३ जना, निम्न माध्यमिक तहमा ३१ जना र माध्यमिक तहमा १३ जना शिक्षकहरु कार्यरत रहेका छन् ।साबिक उच्च माविमा २ जना अनुदान शिक्षक रहेका छन ।यस गाउँपालिकामा साविकको शिक्षा विभागबाट अनुमति प्राप्त गरी १ वटा प्राविधिक शिक्षालय सञ्चालनमा रहेको छ । प्राविधिक धारतर्फ कक्षा ९ जना जनशक्तिहरु कार्यरत छन् ।त्यसैगरी ६८ जना बालविकास सहजकर्ता र ५८ जना कार्यालय सहयोगी रहेका छन् ।

यस गाउँपालिकामा ४ वटा संस्थागत विद्यालय रहेका छन् । १ वटा सामुदायिक सिकाइ केन्द्र सञ्चालनमा रहेको छ ।

२.३ विद्यार्थी विवरण

शैक्षिक सत्र २०७७ को कक्षागत विद्यार्थी विवरण यसप्रकार रहेको छ:

सामुदायिक विद्यालय संख्या: ५१ संस्थागत विद्यालय संख्या: ४

तालिका नं. १ विद्यार्थी संख्या

कक्षा	विद्यार्थी संख्या	संस्थागत	कैफियत
ECD	८४७	२३२	
१	७८८	१५२	
२	७०३	१८४	
३	६६५	१३३	
४	५९१	१०८	
५	५७९	९९	
६	४९७	७७	
७	४८७	९३	
८	४१७	९८	
९	२३९	१९	
१०	३६३	६५	
११	२४३	१४	
१२	२२७	३	
	६६४६	१२७७	

२.४ भौतिक तथा पूर्वाधारको अवस्था

इच्छाकामना गाउँपालिका रहेका ५१ वटा सामुदायिक विद्यालयहरुको भौतिक पूर्वाधारको अवस्था सन्तोषजनक रहेको छ । २०७२ साल भूकम्पबाट ध्वस्त भएका अधिकांश संरचनाहरुको पुनर्निर्माणको कार्यसम्पन्न भैसकेको अवस्था रहेको छ । आर्थिक २०७७/७८ मा पहिरोका कारण ग्रामीण क्षेत्रका ३ वटा भवन पहिरोको जोखिममा रहेका छन् । आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा वित्तीय हस्तान्तरण भएका सशर्त अनुदानद्वारा तपसिलका विद्यालयहरुमा भौतिक पूर्वाधार निर्माणको कार्य सम्पन्न भएको छ:

<u>तपसिल</u>

तालिका नं. २ आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा निर्माण भएको भौतिक पूर्वाधारको विवरण

क्र.स.	विद्यालयको नाम	विनियोजित बजेट	क्रियाकलापको नाम	कैफियत
	श्री रा.आ. वि राङचुराङ, इच्छाकामना १	७ लाख	WASH सुविधा भएको शौचालय निर्माण	
	श्री सिराइचुली रा.आ. वि , इच्छाकामना १	७ लाख	WASH सुविधा भएको शौचालय निर्माण	
	श्री रा.आ. वि.आधामारा , इच्छाकामना ६	७ लाख	राष्ट्र WASH सुविधा भएको शौचालय निर्माण	
	श्री रा.आ. वि. फिस्लिङ, इच्छाकामना ३	१८ लाख	राष्ट्रपति शैक्षिक सुधार कार्यक्रम	निर्माण कार्य भैरहेको
	श्री नेत्रज्योती रा.आ. वि. बासपुर इच्छाकामना २	१८ लाख	राष्ट्रपति शैक्षिक सुधार कार्यक्रम	निर्माण कार्य भैरहेको

२.५ विद्यालय शिक्षाका शैक्षिक सुचकहरु

यस पालिकामा तालिम प्राप्त शिक्षकहरु १८५ रहेको र ४०,१७५ महिला शिक्षक शिक्षकहरु कार्यरत रहेका छन् । यस पालिकाको शिक्षक विद्यार्थी अनुपात १:३३ रहेको छ ।

२.६ स्थानीय तहको संगठन संरचनामा शिक्षा क्षेत्रको अवस्था तथा जनशक्तिको अवस्था

इन्द्राकामना गाउँपालिकाको संगठन संरचना अनुसार १ जना सातौं/आठौं तहको अधिकृत र १ जना पाँचौ तहको प्रा.स. को स्वीकृत दरबन्दी रहेको छ । अधिकृतको दरबन्दी समायोजनबाट पूर्ति भएको छ भने प्रा.स.को दरबन्दी हाल सम्म रित्त रहेको छ । शिक्षा क्षेत्रको समग्र कार्यहरु गर्न यस दरबन्दी अपूर्ण रहेको र आएको दरबन्दीमा पनि हालसम्म जनशक्ति उपलब्ध नहुदा कार्य सम्पादनमा असहज भएको छ ।

परिच्छेद -३

कार्यक्रम कार्यान्वयनको भौतिक तथा वित्तीय प्रगति

१ शिक्षा क्षेत्रको बजेट र खर्चको अवस्था

गाउँपालिकालाई आर्थिक वर्ष २०७७/७८ का लागि संघीय सरकार र प्रदेश सरकारबाट प्राप्त बजेटका
ै गाउँपालिकाको आन्तरिक बजेट र खर्चको अवस्थालाई देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छः

गत बजेट तथा खर्चको तालिका तालिका नं. ३

.सं.	विवरण	विनियोजित बजेट रु हजारमा	खर्च रकम	खर्च प्रतिशत	कैफियत
	सबैका लागि आधारभुत शिक्षा	१४९००	१०९२५	९५.१५	
	माध्यमिक तह	१२६००	११६२६	९२.२७	
	विद्यालय क्षेत्र विकास कार्यक्रम	५०२४३	४११८६	८३.५६	

क्रियाकलाप नं.	क्रियाकलापको नाम	विनियोजित कुल रकम	खर्च भएको रकम	भौतिक प्रगति	भौति प्रग
१.१.११	आधारभूत तहका स्वीकृत दरबन्दीका शिक्षक, राहत अनुदान शिक्षकका लागि तलब भत्ता अनुदान (विशेष शिक्षा परिषद अन्तरगतका शिक्षक/कर्मचारीहरू समेत)	94900	90295	100%	95.1[illegible]
१.१.४	माध्यमिक तहका स्वीकृत दरबन्दी शिक्षक, राहत अनुदान शिक्षक लागि तलब भत्ता अनुदान (विशेष शिक्षा परिषद अन्तरगतका शिक्षक/कर्मचारी प्राविधिक धारका प्रशिक्षक समेत)	12600	11626	100%	92.2[illegible]
१.३.४.१	प्रारम्भिक बाल विकास सहजकर्ताहरूको पारिश्रमिक तथा विद्यालय कर्मचारी व्यवस्थापन अनुदान	13555	10671	100%	78.7[illegible]
७.१२.३	प्रति विद्यार्थी लागतका आधारमा शिक्षण सिकाई सामग्री एवं कक्षा ८ को परिक्षा व्यवस्थापन अनुदान	2965	2965	100%	100.0[illegible]
४.६.१	सार्वजनिक विद्यालयका विद्यार्थीहरूका लागि निशुल्क पाठ्यपुस्तक अनुदान	3146	3141	100%	99.8[illegible]
२.१.१	सार्वजनिक विद्यालयमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरूका लागि छात्रवृत्ति (आवासीय तथा गैरआवासीय)	1226	1032	100%	84.1[illegible]
१.१२.१०	विद्यालय सञ्चालन तथा व्यवस्थापन अनुदान	3001	2743	100%	91.4[illegible]
१.१२.११	शैक्षिक पहुँच सुनिश्चितता अनौपचारिक तथा वैकल्पिक शिक्षा कार्यक्रम (परंपरागत विद्यालय वैकल्पिक विद्यालय साक्षरता र निरन्तर शिक्षाका कार्यक्रम समेत)	200	100	100%	50.0[illegible]
३.११.१	तोकिएका विद्यार्थीको दिवा खानाका लागि विद्यालयलाई अनुदान	7601	7600	100%	99.9[illegible]
१.२.१	विद्यालय भौतिक पुर्वाधार निर्माण अनुदान	2100	2099	100%	99.9[illegible]
१२.१२	विद्यालयमा शैक्षिक गुणस्तर सुदृढीकरण एवं कार्यसम्पादनमा आधारित प्रोत्साहन अनुदान	2682	2462	100%	91.8[illegible]
१२.१०	सामुदायिक विद्यालयका छात्राहरूलाई निशुल्क सेनिटरी प्याड व्यवस्थापन (शैक्षिक कार्यक्रम)	1381	800	100%	57.9[illegible]
१२.२२	अंग्रेजी,गणित र विज्ञान विषयमा शिक्षण सहयोग अनुदान	2160			0.00
२४.६२	कोभिड १९ का कारण उत्पन्न परिस्थितिमा सिकाइ सहजीकरणका लागि शैक्षिक कार्यक्रम	4143	3666		88.4[illegible]

	राष्ट्रपति शैक्षिक सुधार कार्यक्रम	6200	6200		100.0
		157860	135534	100%	85.8

...बाट विनियोजित अनुदान

...उप क्षेत्र : शिक्षा

सि.नं.	क्रियाकलापको नाम	विनियोजित कुल रकम	खर्च भएको रकम	भौतिक लक्ष्य	भौतिक प्रगती
1	प्रारम्भिक बालविकास कक्षामा शिक्षकहरुलाई प्रोत्साहन खर्च	1079	884	100%	81.93
2	माध्यमिक तहमा सुन्य दरबन्दी भएका सामुदायिक माध्यमिक विद्यालयमा अंग्रेजी, गणित, विज्ञान शिक्षकका लागि शिक्षण सहयोग अनुदान	1404	1215	100%	86.54
3	कुल जम्मा	2483	2099	100%	84.53

...स्थानीय तहको आन्तरिक स्रोत अन्तर्गत सञ्चालित कार्यक्रमहरु

सि.नं.	क्रियाकलापको नाम	विनियोजित कुल रकम	खर्च भएको रकम	भौतिक लक्ष्य	भौतिक प्रगती
1	निजी तथा शिशु शिक्षक तलब सुविधा पोशाक	13648	12390	100%	90.78
2	सर्वशान्ति क्याम्पस संस्थागत अनुदान	2000	2000	100%	100.00
3	सर्वशान्ति क्याम्पस	800	800	100%	100.00
4	सामुदायिक सिकाइ केन्द्र	300	0	100%	0.00
5	रेडियो शिक्षा कार्यक्रम	300	0	100%	0.00

6	एक विद्यालय एक कर्मचारी कार्यक्रम	140	0	100%	0.00
7	गाउँ शिक्षा समिति बैठक व्यवस्थापन	200	195	100%	97.50
8	शैक्षिक संस्था अनुगमन	200	50	100%	25.00
10	प्र.अ. बैठक व्यवस्थापन	100	47	100%	47.00
11	राष्ट्रपति रनिङ शील्ड प्रतियोगिता	150	150	100%	100.00
12	स्थानीय पाठ्यक्रम तयारी	350	239	100%	68.29
13	शिक्षा दिवस	50	0	100%	0.00
14	IEMIS तालिम	200	200	100%	100.00
15	मन्टेश्वरी कक्षा व्यवस्थापन खेलसामग्री	100	100	100%	100.00
16	प्राविधिकतर्फको शिक्षा स्नातक तहसम्म मागिलाई छात्रवृत्ति	500	400	100%	80.00
17	छात्रावास व्यवस्थापन खर्च बडा नं. १	500	500	100%	100.00
20	राष्ट्रिय आधारभूत विद्यालय तामिन	500	500	100%	100.00
21	राष्ट्रिय आधारभूत विद्यालय मायाटार पूर्वाधार निर्माण	600	600	100%	100.00
22	राष्ट्रिय आधारभूत विद्यालय रानीखोला पूर्वाधार निर्माण	600	600	100%	100.00
23	राष्ट्रिय आधारभूत विद्यालय कमेरे पूर्वाधार निर्माण	600	600	100%	100.00
24		21838	19371	100%	88.70

३.३ कार्यक्रम कार्यान्वयनका मुख्य समस्या तथा चुनौती

राज्य पुर्नसंरचनापछि नेपाललाई संघ, प्रदेश र स्थानीय तह गरी विभाजन गरेसँगै स्थानीय तहलाई आधारभूत तथा माध्यमिक तहको जिम्मेवारी प्रदान गरेको छ । यसँगै स्थानीय तहमा शिक्षा शाखा/महाशाखाको संरचना खडा गर्नुका साथै दरबन्दी तोकिए स्वीकृत गरेको छ ।कर्मचारी समायोजन मार्फत विद्यालय निरीक्षकहरुलाई गाउँपालिकाहरुमा शाखा प्रमुखको रुपमा र महा/उप/ नगरपालिकामा शिक्षा सेवाको उपसचिवलाई नवौं र दशौं तहमा समायोजन गरी खटाइएको पाइन्छ । विद्यालय शिक्षासँग सम्बन्धित हरेक किसिमका कार्यहरु स्थानीय तहबाटै सम्पादन गर्नुपर्ने भएको छ । यस गाउँपालिकामा पनि शिक्षा क्षेत्रको कार्यक्रमहरु कार्यान्वयनका सम्बन्धमा धेरै समस्याहरु रहेका छन् ।केही समस्याहरुलाई देहाय बमोजिम उल्लेख गर्ने प्रयास गरिएको छ:

- शिक्षा शाखाले आफ्नो क्षेत्रको बजेट तथा कार्यक्रमहरु स्वतन्त्र रुपमा कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिकाले निर्देश गरे बमोजिम कार्यान्वयन गर्ने कठिनाई रहेको छ । स्थानीय जन प्रतिनिधिहरुमा शिक्षा क्षेत्रको सबै कार्यक्रमहरु योजना शाखा मार्फत कार्यान्वयन हुनुपर्छ भन्ने धारणा रहेको पाईन्छ । शिक्षा शाखाको काम शिक्षकहरुको तलब खुवाउने मात्र हो भन्ने प्रकारका गलत बुझाइ रहेको पाइन्छ ।
- स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७३ को २ मा उल्लेख भएको व्यवस्था कार्यान्वयन नहुनु पनि समस्याको रुपमा रहेको छ । शिक्षा शाखाले हरेक प्रकारका कार्यक्रमहरु कार्यान्वयन गर्दा पनि अरुको भर पर्नुपर्ने वातावरण रहेको छ ।
- सशर्त अनुदानका कार्यक्रमहरु कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्दा कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिकामा भएको व्यवस्था बाहेकका लामो तथा झन्झटिला प्रक्रियाहरु विकास गरेको पाईन्छ । यसबाट कार्यसम्पादनमा थप बोझको सिर्जना भएको छ ।
- शिक्षा शाखाका जम्मा १ जना कर्मचारीले विद्यालय क्षेत्रका सबै प्रकारका कामहरु गर्नका लागि समस्या सिर्जना भएको छ ।

३.४ कार्यक्रम कार्यान्वयनमा सुधारका उपाय

हाम्रो देश संघीयता कार्यान्वयनको चरणमा रहेको छ । कहिले काहीं त लाग्छ संघीयतामा शासकीय स्वरूप मात्र परिवर्तन भएको अनुभूती हुन्छ । संगठन संरचना परिवर्तन भए पनि कर्मचारीको कार्यशैली परिवर्तन भएको पाईंदैन ।

स्थानीय तहको शिक्षा शाखामा कार्यसञ्चालन गर्ने क्रममा देखा परेका केही समस्याहरुलाई देहाय अनुसार उल्लेख गरिएको छ:

- शिक्षा शाखाबाट हुने कार्यसम्पादनका सम्बन्धमा थप बुझाइको विकास गर्नुपर्ने हुन्छ। स्थानीय तहमा अन्तर विषयगत शाखा समन्वयको विकास गर्न सकेमा कार्यसम्पादनमा थप बल पुग्दछ ।जनप्रतिनिधिहरुलाई स्थानीयमा हुने शिक्षासँग सम्बन्धित कार्यक्रमहरुको कार्यान्वयन प्रक्रियाको सम्बन्धमा थप बुझाइको विकासका लागि संघीय सरकारले यस सम्बन्धमा अग्रणी भूमिका निर्वाह गर्दा थप प्रभावकारी तथा नतिजामुखी हुने देखिन्छ ।
- स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को ७३ को दफा २ मा भएको व्यवस्थालाई कार्यान्वयन गर्न शिक्षा विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयले विशेष भूमिका निर्वाह गर्नुपर्ने देखिन्छ। साथै शिक्षा

शाखाका लागि छुट्टैकक्षमा सह लेखापाल/ चौथो तहको कर्मचारीको व्यवस्थापन गर्न सकेमा उपयुक्त हुने देखिन्छ ।

शिक्षा क्षेत्रको सशर्त अनुदानका कार्यक्रमहरु कार्यान्वयन गर्ने सम्बन्धमा शिक्षा विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयसँग थप समन्वय तथा सहजीकरण गर्नुपर्ने देखिन्छ ।

शिक्षा क्षेत्रको कार्यक्रमहरुलाई थप नतिजामुखी बनाउन शिक्षा शाखामा दरबन्दी थप गर्नुपर्ने देखिन्छ ।

परिच्छेद -४

उपलब्धि तथा कार्यको विस्तृतिकरण

क। शिक्षक दरबन्दी मिलानको प्रगति

शिक्षक दरबन्दी मिलान कार्यविधि, २०७६ का साथै शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्रबाट भएको विभिन्न समयको परिपत्रहरु समेतको आधारमा दरबन्दी मिलान व्यवस्थापन गर्ने कार्य निरन्तर रुपमा भैरहेको छ । यस गाउँपालिका तोकिएको समयको विद्यार्थी शिक्षक अनुपातको आधारमा जम्मा ८ वटा पुल दरबन्दी पालिका भित्रै दरबन्दी कम भएको नि.मा.वि. र मा.वि.मा थप गर्नुपर्नेमा हालसम्म व्यवस्थापन गर्ने कार्य सम्पन्न भैसकेको र शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ भरतपुर बाट प्राप्त २३ वटा पुल दरबन्दी पनि व्यवस्थापन कार्य सम्पन्न गरी सकिएको छ ।

ख। गणित, विज्ञान र अङ्ग्रेजी विषयका लागि क्रियाकलापमा आधारित सामग्री ([illegible]) अनुदान कार्यान्वयनको अवस्था

आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा उल्लेखित अनुदानको कार्यक्रमका लागि श्री राष्ट्रिय आधारभूत विद्यालय मायाटार छनौट भएको थियो। विद्यालयको अनुगमन गर्दा विद्यालयले कक्षा ६-८ का गणित, विज्ञान र अंग्रेजी विषयका लागि क्रियाकलापमा आधारित शैक्षिक सामग्रीहरु व्यवस्थापन गरेको यथार्थता भेटिएको छ ।

ग। उत्कृष्ट सिकाइ उपलब्धी भएका विद्यालयलाई सिकाइ सुदृढीकरणका लागि प्रोत्साहन अनुदान तथा तोकिएको सूचाङ्कको आधारमा कार्य सम्पादन सम्पन्न गर्ने विद्यालयलाई कार्यसम्पादनमा आधारित अनुदान कार्यान्वयनको अवस्था

उत्कृष्ट सिकाइ उपलब्धी भएका विद्यालयलाई सिकाइ सुदृढीकरणका लागि प्रोत्साहन अनुदान तथा तोकिएको सूचाङ्कको आधारमा कार्यसम्पादन सम्पन्न गर्ने तपसिलका विद्यालयहरुलाई अनुदान रकम प्रदान गरियो

तपसिल: तालिका नं.५

क.स.	विद्यालयको नाम	क्रियाकलापको शीर्षक	विनियोजित बजेट	कैफियत
१.	श्री राष्ट्रिय मा. वि. हात्तीबाङ	उत्कृष्ट सिकाइ उपलब्धी भएका विद्यालयलाई सिकाइ सदृढीकरणका लागि प्रोत्साहन अनुदान	२ लाख	
२.	श्री सर्वशान्ति मा. वि. कुरिनटार	तोकिएको सूचाङ्कको आधारमा कार्यसम्पादन अनुदान	५० हजार	
३.	श्री त्रिवेणी वराह माध्यमिक विद्यालय मुग्लिङ	तोकिएको सूचाङ्कको आधारमा कार्यसम्पादन अनुदान	५० हजार	
४.	श्री माध्यमिक विद्यालय हात्तिबाङ	तोकिएको सूचाङ्कको आधारमा कार्यसम्पादन अनुदान	५० हजार	

माथि उल्लेखित भए बमोजिमको विद्यालयहरुले विद्यालय व्यवस्थापन समितिको बैठक बसी शैक्षिक गुणस्तरको क्षेत्रमा निकासा भएको रकम खर्च गरेको यथार्थता अनुगमनको क्रम भेटिएको छ । उक्त कार्यक्रमहरु सम्पन्न भैसकेपछि पश्चात विद्यालयहरुले प्राप्त अनुदानबाट के कस्ता शैक्षिक गुणस्तर सुधारका प्रयासहरु कसरी सम्पन्न गर्‍यो भन्ने सम्बन्धि विद्यालयबाट प्राप्त कार्यसम्पन्न प्रतिवेदनबाट समेत थप जानकारी प्राप्त भएको छ ।

प इच्छाकामना गाउँपालिका गाउँकार्यपालिका कार्यलय कुरिनटारबाट शै.स.२०७७।७८का लागि बहुकक्षा बहुस्तर सञ्चालन अनुदान

तालिका नं. ७

इच्छाकामना गाउँपालिका गाउँकार्यपालिका कार्यलय कुरिनटारबाट शै.स २०७७/७८का लागि बहुकक्षा बहुस्तर ल्याब र मा.वि.मा इन्टरनेट बढान

क.सं.	विद्यालयको नाम	अनुदान	
		विद्यालयको खाता	mgml, lab,internet को जम्मा अनुदान
१	माझगाउ मा.वि. ई.गा.पा.-३	१३१००००६३९०१	१२०००.००
२	सर्वशान्ति मा.वि. कुरिनटार ई.गा.पा.-४	१३१००००९४९०१	१२०००.००
३	सिद्धकामना रा.आ.वि.डाडाबारी ई.गा.पा.-४	१३१०००४७४३०१	५००००.००
४	बकुलहरी रा.आ.वि. लेबाटार ई.गा.पा.-४	१३१०००२७७१०१	५००००.००
५	त्रिवेणी बराह मा.वि.मुग्लिङ ई.गा.पा.-४	१३१००००६४२०१	२१२०००.००
६	रा.आ.वि.तामिन ई.गा.पा.-५	१३१००००६३७०१	५००००.००
७	रा.आ.वि पैरेनी इ.गा.पा.-६	१३१०००२४९८०१	५००००.००
८	देवीभञ्याङ रा.आ.वि. इ.गा.पा.-६ कालीखोला	१३१०००२६९३०१	५००००.००
९	रा.मा.वि. गर्दास इ.गा.पा.-७	१३१००००७०६०१	१२०००.००
		कुल जम्मा	४९८०००.००

ङ) विद्यालय सुशासन तथा पारदर्शितामा गरिएका प्रयासहरु

इच्छाकामना गाउँपालिकाको शिक्षा क्षेत्रमा गत आर्थिक वर्षमा जम्मा रु.२०४४५० बेरुजु रकम म.ले.प.ले उल्लेख गरेको अवस्था रहेको छ ।बेरुजु जनाइका विद्यालयहरुलाई तोकिएको समयसीमा भित्र संचित कोषमा बेरुजु रकम दाखिला गर्नका लागि शिक्षा शाखाबाट पत्राचार गैसकेको छ ।

च) अंग्रेजी, गणित र विज्ञान विषय शिक्षणका लागि शिक्षण सहयोग अनुदान कार्यान्वयनको अवस्था

उल्लेखित अनुदानबाट हालसम्म माध्यमिक तहमा स्वीकृत दरबन्दी वा राहत दरबन्दी प्राप्त नगरेका श्री राष्ट्रिय मा . वि. गर्दास, राष्ट्रिय मा . वि. हात्तीबाङ, ज्ञानज्योती मा.वि. इच्छे, र माझगाउँ मा.वि. मा ज. १/१ जना र श्री जनप्रीय मा.वि. काउलेभ्रा १ राहत कोटा भएकोमा १ कोटा वितरण गरी शिक्षक व्यवस्थापन गरिएको छ ।

छ) विद्यालयमा विज्ञान प्रयोगशाला, ICT Lab, पुस्तकालय तथा इन्टरनेट सुविधा पुगेका विद्यालयको अवस्था

तालिका नं. ६ तालिका नं.७

क.स.	विद्यालयको नाम	ठेगाना	कार्यक्रमको नाम	रकम	कैफियत
१.	रा.आ.वि. खेतबारी	इच्छाकामना ७	पुस्तकालय स्थापना तथा व्यवस्थापन	६५००००।	
२.	श्री माझगाउँ माध्यमिक विद्यालय	इच्छाकामना ३	शिक्षण सिकाइमा सुचना प्रविधिको प्रयोग	६५००००।	
३.	श्री राष्ट्रिय मा . वि. हात्तीबाङ	इच्छाकामना १	विज्ञान प्रयोगशाला	[illegible]	

इच्छाकामना गाउँपालिकाको ५ वटा माध्यमिक विद्यालयहरुमा आ.व. २०७७/७८ मा इन्टरनेटको सुविधा विस्तार गरिएको छ भने कोभिड १९ का कारण उत्पन्न परिस्थितिमा सिकाइ सहजीकरणका लागि आर्थिक वर्ष २०७८/७९ भित्र सबै आधारभूत विद्यालयहरुमा इन्टरनेटको सुविधा विस्तार गर्ने उद्देश्यले प्रति विद्यालय

रु १०००० का दरले रकम विनियोजन गरिएको छ । हाल कतिपय विद्यालयहरु इन्टरनेट जडानको क्रममा रहेका छन् ।

ङ) स्थानीय तह भित्रका विद्यालयमा शिक्षकको समयावधि (TST) सुधार कार्यक्रम लागु भएका तथा सोको अनुदानको अवस्था

आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा शिक्षकको समयावधि सुधार कार्यक्रमका लागि यस पालिका अन्तर्गतका ४१ वटै सामुदायिक विद्यालयलाइ अनुदान निकासा गरिएको छ ।

च) विद्यालय सुपरीवेक्षण तथा शिक्षकको पेशागत सहयोगको स्थिति

यस गाउँपालिकामा गाउँ शिक्षा समितिले विद्यालय अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण समिति गठन गर्नुका साथै विद्यालय सुपरीवेक्षणको कार्य शिक्षा शाखा मार्फत निरन्तर रुपमा भैरहेको छ ।

छ) बालविकास केन्द्रको अवस्था

यस गाउँपालिकामा सामुदायमा र विद्यालयमा गरी जम्मा ५४ वटा बाल विकास केन्द्रहरु सञ्चालनमा रहेका छन् । स्थानीय सरकारले विद्यार्थी संख्याको आधारमा बालविकास केन्द्रहरु स्थानान्तरण वा व्यवस्थापन गर्नुपर्ने देखिन्छ ।

ज) विद्यालय सुधार योजना निर्माण, सामाजिक परीक्षणको अवस्था

सबै विद्यालयहरुमा विद्यालय सुधार योजना निर्माण भएको छ तर विद्यालय सुधार योजनालाई विद्यालयले एक [illegible]को रुपमा मात्र लिएको पाईन्छ, यसलाई कार्यान्वयन गरेको पाईदैन । सामाजिक परीक्षण पनि [illegible] विद्यालयहरुमा औपचारिकता पुरा गर्ने मात्र रहेको छ । सामाजिक परीक्षण समितिलाई सक्रिय [illegible]एको पाईदैन । अगामी दिनमा विद्यालय सुधार योजनालाई कार्यान्वयन तथा सामाजिक परीक्षण समितिलाई सक्रिय बनाई विद्यालयको शैक्षिक, भौतिक र सुशासनको समग्र पक्ष सबैको सहभागिता सुनिश्चित गरी विद्यालयको विकास गर्नु जरुरी देखिन्छ ।

ट) कोभिड-१९ का कारण उत्पन्न परिस्थितिमा सिकाई सहजीकरणका लागि भएका कार्यक्रम तथा प्रयासहरु

कोभिड- १९ का कारण उत्पन्न परिस्थितिमा सिकाई सहजीकरणका लागि विकास गरिएका कार्यक्रमहरुका लागि प्राप्त अनुदान विद्यालयहरुलाई निकासा दिएको छ । निकासा भएको अनुदानबाट सिकाई सहजीकरणका क्रियाकलापहरु कसरी भयो भन्ने सम्बन्धमा नियमित अनुगमन तथा निरीक्षण हुने गरेको छ । भौगोलिक विकटता तथा सुविधाका अभावका कारण सबै विद्यालयहरुमा सिकाइ सहजीकरणका क्रियाकलाप गर्न कठिनाई सिर्जना भएको छ ।

यस गाउँपालिकाको केही विद्यालयहरुमा CUG मार्फत सिकाई सहजीकरण गरेको छ । नेटको सुविधा भएका विद्यालयहरुले अनलाईन कक्षाहरु सञ्चालन गरिरहेका छन् । गाउँपालिकाबाट स्व-अध्ययन सामग्री विकास गरी वितरण गर्ने कार्य सम्पन्न गरेको छ ।विद्यालयले आफ्नो अनुकुलता हेरी सम्बन्धीत वडा सँग समन्वय गरेर टोलसिकाइ, घोरविचोर कक्षा सँचालन गरिरहेका छन् । शिक्षकहरुको पेशागत विकासका लागि अनलाइनमा आधारित ICT,EMIS तालिमहरु सञ्चालन भएको छ ।

ठ) विद्यार्थी मूल्याङ्कन

देशव्यापी रुपमा भएको लकडाउनका कारण विद्यालयका परीक्षाहरु सञ्चालन गर्न कठिनाई सिर्जना भएको कारण आन्तरिक मूल्याङ्कनबाट विद्यालयहरुको मूल्याङ्कन भएको छ । आधारभूत उत्तीर्ण (कक्षा ८) परीक्षाको मूल्याङ्कन पनि आन्तरिक मूल्याङ्कन विधिबाट सम्पन्न भएको छ ।EMISमार्फत विद्यार्थीहरुको ग्रेडसिट तथा मुल प्रमाणपत्र प्रिन्ट गरी प्रमाणीकरण गरी वितरण गरिएको छ ।

ड) छात्रवृत्ति वितरण

संघीय सरकारद्वारा वित्तीय हस्तान्तरण भएका छात्रवृत्तिमध्ये दलित, छात्रा र अपाङ्गता भएका विद्यार्थीहरुका लागि छात्रवृत्तिको रकम विद्यालयहरुलाई निकासा दिएको छ भने सिमान्तकृत छात्रवृत्तिको रकम अपुग भएकाले विद्यालयको खातामा निकासा गर्न नसकिएको । यसका अलवा स्थानीय तहबाट प्राविधिक शिक्षा तथा उच्च शिक्षा अध्ययन गरिरहेका विद्यार्थी रु. ५ लाख बराबरको छात्रवृत्ति वितरण गरेको छ ।

ढ) दिवा खाजा कार्यक्रम कार्यान्वयन

शैक्षिक सत्र २०७७ देखि संघीय सरकारबाट प्रारम्भिक बालविकास देखि कक्षा ५ सम्मका लागि दिवा खाजा कार्यक्रमका लागि बजेट विनियोजन भएपश्चात कक्षा १ देखि ५ सम्मका विद्यार्थीका लागि दिवा खाजाको व्यवस्थापन गर्दैआएको छ । आर्थिक वर्ष २०७७/७८ मा दिवा खाजाका लागि शर्त अनुदानबाट रु. ७६००००० लाख बजेट विनियोजन गरीएकोमा यस पालिकाका बालविकास देखि कक्षा ५ सम्मका विद्यार्थीलाइ दिवा खाजाको व्यवस्थापन गर्न बजेट अपुग रहेको ।

ग) अनौपचारिक शिक्षा तथा साक्षरता कार्यक्रम

यस गाउँपालिका १ वटा सामुदायिक सिकाई केन्द्र रहेको छ । सामुदायिक सिकाइ केन्द्र मार्फत अभिभावक चेतना सम्बन्धि कार्यक्रम सञ्चालन गर्दै आएकोमा कोभिड-१९ का कारण सिर्जित परिस्थितिका कारण सामुदायिक सिकाइ केन्द्रबाट पनि प्रभावकारी रुपमा कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्न सकेका छैनन् ।

ग) प्राविधिक शिक्षा

गाउँपालिकामा १ वटा प्राविधिक विद्यालय सञ्चालन भइरहेको छ । प्राविधिक धारतर्फ कम्प्युटर इन्जिनियरिङ पढाइ भैरहेको छ ।

घ) स्थानीय तहले आन्तरिक स्रोत अन्तरगत सञ्चालन कार्यक्रमहरु तथा उपलब्धी

इच्छाकामना गाउँपालिकाले आन्तरिक स्रोत अन्तर्गत सञ्चालन गरेका मुख्य कार्यक्रमहरु यस प्रकार छन् ।

अ) निजी स्रोत शिक्षक व्यवस्थापन

यस गाउँपालिकामा विद्यालय र विद्यार्थी संख्याको आधारमा स्वीकृत दरबन्दी अति कम भएकाले विद्यार्थी संख्याको आधारमा कम शिक्षक दरबन्दी भएका विद्यालयलाई कार्यविधि निर्माण गरी मासिक रु१८००० का दरले तलबभत्ताको व्यवस्था गरी ४४ जना निजी स्रोत शिक्षक व्यवस्थापन गरिएको छ । जसबाट दैनिक पठन पाठनमा सहज भएको छ ।

आ) स्थानीय पाठ्यक्रम निर्माण

राष्ट्रिय पाठ्यक्रम प्रारुप २०७६ अनुसार स्थानीय परिवेश अनुकुल स्थानीय विषयवस्तुहरु जुन विषयवस्तुहरुलाई राष्ट्रिय पाठ्यक्रमले समेट्न सकेका छैनन् त्यस्ता विषयवस्तुहरु समावेश गरी स्थानीय पाठ्यक्रम निर्माणकार्य भईरहेको छ ।

इ)ICT तथा EMIS तालिम कार्यक्रम संचालन गरिएको छ ।यसबाट विद्यालयको सम्पूर्ण तथ्यांक भर्न सहज भएको छ ।

ई बालविकास सहजकर्ताको तलबमा गाउपालिकाको आन्तरिक स्रोतबाट मासिक ४००० का दरले थप गरी जम्मा १०००० तलबभत्ताको व्यवस्था गरिएको छ ।

यसका साथै अन्य कार्यहरुलाई तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ

सि.नं.	क्रियाकलापको नाम	विनियोजित कुल रकम	खर्च भएको रकम	भौतिक लक्ष्य	भौतिक प्रगती
1	निजी तथा शिक्षर शिक्षक तलब सुविधार पोशाक	13648	12380	100%	90.78
2	सर्वशान्ति क्याम्पस संस्थागत अनुदान	2000	2000	100%	100.00
3	सर्वशान्ति क्याम्पस	800	800	100%	100.00
4	सामुदायिक सिकाइ केन्द्र	300	0	100%	0.00
5	रेडियो शिक्षा कार्यक्रम	300	0	100%	0.00
6	एक विद्यालय एक करेसाबारी कार्यक्रम	140	0	100%	0.00
7	गाउँ शिक्षा समिति बैठक व्यवस्थापन	200	195	100%	97.50
8	शैक्षिक संस्था अनुगमन	200	50	100%	25.00
10	प्र.अ. बैठक व्यवस्थापन	100	47	100%	47.00
11	राष्ट्रपति रनिङ शील्ड प्रतियोगिता	150	150	100%	100.00
12	स्थानीय पाठ्यक्रम तयारी	350	239	100%	68.29
13	शिक्षा दिवस	50	0	100%	0.00
14	IEMIS तालिम	200	200	100%	100.00
15	मन्टेश्वरी कक्षा व्यवस्थापन खेतबारी	100	100	100%	100.00
16	प्राविधिकातर्फको शिक्षा स्नातक तहदेखि माथिलाई छात्रवृत्ति	500	400	100%	80.00
17	छात्रावास व्यवस्थापन खर्च वडा नं. १	500	500	100%	100.00
20	राष्ट्रिय आधारभूत विद्यालय तामिन	500	500	100%	100.00
21	राष्ट्रिय आधारभूत विद्यालय मायाटार पूर्वाधार निर्माण	600	600	100%	100.00
22	राष्ट्रिय आधारभूत विद्यालय रानीबोला पूर्वाधार निर्माण	600	600	100%	100.00
23	राष्ट्रिय आधारभूत विद्यालय कमेरे पूर्वाधार निर्माण	600	600	100%	100.00
24		21838	19371	100%	88.70

परिच्छेद -५ असल अभ्यास, प्रमुख उपलब्धि, चुनौती तथा समाधानका उपायहरु

५.१ अन्य संस्थासँगको साझेदारीमा सञ्चालित कार्यक्रम

इच्छाकामना गाउँपालिकासँग समन्वय तथा सहकार्य गर्ने केही संघसंस्थाहरु यसप्रकार रहेका छन् उल्लेखित संस्थाहरुले तपसिलका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरेको छ:

हेल्भेटास नेपाल

बटर फ्लाई

WHH/RRN

हिमाली समाज

- स्वास्थ्य सामग्री वितरण कार्यक्रम
- खानेपानी, सरसफाई तथा वास शौचालय सम्बन्धी कार्यक्रम
- बालमैत्री शिक्षक अभिमुखी कार्यक्रम
- स्टेसनरी वितरण कार्यक्रम

५.२ असल अभ्यास तथा नवप्रवर्दनात्मक कार्यक्रमहरु:

व्यक्ति समाज र राष्ट्र को उन्नति, प्रगति र परिवर्तनका लागि शिक्षाको महत्वपूर्ण भूमिका हुन्छ । इच्छाकामना गाउँपालिका स्थानीय तह पुर्नसंरचना पश्चात निर्माण भएको चितवनको एक मात्र गाउँपालिका हो । यस गाउँपालिकाको सदरमुकाम साविकको चण्डीभन्ज्याङ गा.वि.स.को कार्यालयमा राखिएको छ । यो तह चितवन जिल्लाका ४ वटा साविकका पहाडी गा वि स हरलाई मिलाएर बनाइएको हो । यस गाउँपालिका अर्न्तगतका साविक गा वि स हरुमा चण्डीभन्ज्याङ, दाहाखानी, दारेचोक र काउले हुन । यस गाउँपालिकामा ७ वटा वडाहरु छन् । ।५१ ओटा सामुदायिक र ४ओटा संस्थागत विद्यालय भएकोयस पालिकाले शैक्षिक क्षेत्रको समग्र सुधारका लागि निकै प्रयासहरु गरिरहेको पाइन्छ। विद्यालयहरुको भौतिक र शैक्षिक गुणस्तर सुधारका लागि निकै प्रयास गरिरहेको छ । शिक्षामा समतामुलक पहुच र समानताका आधारमा सिकाईका लागि नयाँ नयाँ कार्यक्रमहरु संचालन गर्दै आएको छ ।

- विद्यालयहरुकोशैक्षिक गुणस्तर अभिवृद्धिका लागि विभिन्न कार्यक्रमहरु संचालन गरेको ।
- दरबन्दी मिलानको कार्य थालिएको।
- निजी स्रोत शिक्षक व्यवस्थापन गरिएको
- बालविकास सहजकर्ताको तलब १०००० बनाइएको

- विद्यालयको भौतिक संरचना निर्माणमा सहयोग र समन्वय गरेको ।
- राष्ट्रपति रनिङ शिल्ड कार्यक्रम संचालन गरिएको ।
- छात्रा छात्रवृत्ति तथा अन्य छात्रवृत्ति वितरण गरेको ।
- अभिभावक शिक्षा लाई अघि बढाइएको ।
- विद्यालय अनुगमनलाई प्रभावकारी बनाइएको ।
- नियमित प्र.अ. मिटिङ संचालन गरेको ।
- नियमित शिक्षा समितिको बैठक बसी निर्णय गर्ने परिपाटी भएको ।
- वैकल्पिक सिकाई सहजीकरण प्रक्रिया अनुसार विद्यालय संचालन गरिएको ।
- विभिन्न विद्यालयमा स्काउट संचालन भएको ।
- विद्यालयहरूमा अतिरिक्त क्रियाकलाप संचालनका लागि विभिन्न सहयोग गरिएको ।
- विद्यालयहरूमा विज्ञान प्रयोगशाला, अंग्रेजी प्रयोगशाला, पुस्तकालय निर्माणका कामहरू भएको ।
- ICT ल्याब निर्माण तथा कम्प्युटर प्रयोगशाला निर्माण गरिएको ।
- स्थानीय पाठ्यक्रम निर्माणको क्रममा रहेको ।

५.३ समग्र कार्यक्रमका प्रमुख उपलब्धिहरू :

यस गाउँपालिकाले संचालन गरेका विभिन्न कार्यक्रमहरूको सुपरिवेक्षण, अवलोकन, मूल्याङ्कनका आधारमा देखिएका प्रमुख उपलब्धिहरू निम्न छन् ।

- खाजा कार्यक्रमले विद्यार्थीहरूको नियमितता बढाएको ।
- विद्यार्थीहरूकोसमाजप्रतिको सकारात्मक धारणाको विकास भएको ।
- विद्यार्थी तथा शिक्षकको ICT मा पहुँच बढेको ।
- शिक्षाको गुणस्तर बढेको ।
- विभिन्न योजनाहरू कार्यान्वनको प्रभावकारिता देखिएको ।
- शिक्षण सिकाई कार्यहरू प्रभावकारी भएको ।
- छात्रवृत्तिको प्रभावकारिताका कारण आर्थिक कारणले विद्यालय छाड्ने दर न्युन देखिन्छ ।
- जिल्लामा उत्कृष्ट विद्यार्थी खेलाडी उत्पादन भएको ।
- शिक्षकको क्षमता वृद्धि भएको ।
- परिक्षा प्रणाली व्यवस्थित भएको ।
- विद्यार्थी, शिक्षक र अभिभावकको शिक्षाप्रति चासो बढेको ।

५.४ चुनौती तथा समाधानका लागि गरिएका प्रयासहरू :

इच्छाकामना गाउँपालिका पूर्व पश्चिम राजमार्ग तीर [illegible] शिक्षाको पहुँचमा समस्या टड्कारो देखिन्छ । [illegible] कारण बालबालिकाको शिक्षामा विभिन्न समस्याहरू [illegible] देखिन्छ । [illegible] भाषा भएकाले नेपाली र अंग्रेजी भाषामा हुने [illegible] समस्या देखिन्छ । [illegible] सामना गरिएका केहि चुनौतिहरू निम्न छन् ।

- अपेक्षित शैक्षिक गुणस्तर प्राप्त नहुनु ।
- Covid-१९ का कारण विद्यालय संचालनमा समस्या आउनु ।
- विद्यालयहरूमा प्रयाप्त भौतिक संरचना नहुनु ।
- कतिपय विद्यालयमा विषयगत शिक्षक अभाव हुनु ।
- भाषागत समस्याले शिक्षण सिकाईमा समस्या उत्पन्न हुनु ।
- शिक्षाक्षेत्रमा आवश्यक बजेट अपुग हुनु ।
- विद्यालयहरूमा खानेपानीको व्यवस्थापन राम्रो नहुनु ।
- [illegible] विद्यालयहरूमा दरबन्दी अपुग हुनु ।
- विषयगत शिक्षक व्यवस्थापन नहुनु ।

[illegible] लागि गरिएका प्रयासहरू

- दरबन्दीमिलानको कार्य गरी सकिएको
- शिक्षा क्षेत्रको बजेटमा नयाँ नयाँ कार्यक्रमहरू समावेश गरिएको
- विद्यालयहरूमाICT ल्याब निर्माणका कार्यहरू अघि बढेको
- परिक्षा प्रणालीमा सुधार गरिएको
- विद्यार्थी संख्या बढाउने सन्दर्भमा विभिन्न कार्यक्रमहरू संचालन गरिएको
- निजी स्रोत शिक्षक व्यवस्थापन गरिएको
- बालविकास सहजकर्ताको तलब वृद्धि गरिएको

परिच्छेद- ६

निष्कर्ष

शिक्षा क्षेत्रको विकासका लागि सम्पूर्ण सरोकारवालाहरुको सक्रिय सहभागिता हुन आवश्यक छ । शिक्षा क्षेत्रमा सञ्चालन हुने क्रियाकलापहरुको अपनत्व सबैले ग्रहण गर्न सकेमा सुधारका लागि ... पर्दैन । नेपालमा व्यवस्था परिवर्तन भयो, सोही अनुसार संरचनामा पनि परिवर्तन आयो, तर कार्यव्यवहारमा परिवर्तन आउन सकेको छैन। अझै पनि सार्वजनिक क्षेत्रमा कार्यरत कर्मचारीहरुमा संघीयता अनुकुल सोचको विकास हुन सकेको छैन । विद्यालयहरुका लागि प्राप्त अनुदानहरु सीधै विद्यालयको खातामा निकासा दिदा हिनामिना हुन्छ, स्थानीय तहले विद्यालयको आवश्यकता अनुसार वस्तु खरिद गरेर दिनुपर्छ भन्ने जस्ता अभिव्यक्तिहरु सुन्न पाईन्छ । हामीले शिक्षा क्षेत्रमा सशर्त अनुदानको रुपमा प्राप्त अनुदान संघीय सरकारले कार्यक्रम कार्यान्वयन सम्बन्धमा जारी गरेको कार्यान्वयन निर्देशिकाको आधारमा गर्नुपर्छ भन्दा उल्टै स्थानीय सरकार हो हामी छुट्टै प्रकारको प्रक्रियाको विकास गरी काम गर्न सक्छौ, सबै संघीय सरकारको सर्त मान्नु पर्छ भन्ने छैन भन्ने जस्ता जवाफ हाम्रै सेवा ग्राहकका सवालहरुबाट सुन्न पाईन्छ ।

शिक्षा क्षेत्रका कार्यक्रमहरु चुस्त, दुरुस्त तथा पारदर्शी ढङ्गले कार्यान्वयन गर्नका लागि सुचना तथा सञ्चार प्रविधिको प्रयोग गर्नुपर्दछ । अब शिक्षा क्षेत्र Automation मा जानुपर्छ र त्यसका लागि प्रणालीको विकास गर्नुपर्छ । शिक्षा क्षेत्रको कार्यसम्पादन गर्दा संघीयताको मर्म अनुरुप कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने निकायलाई बढी जवाफदेही र जिम्मेवार बनाउनुपर्छ । सार्वजनिक सेवामा संलग्न कर्मचारीहरुलाई उनीहरुको कार्यव्यवहारमा रुपान्तरण ल्याउन तालिमको व्यवस्था गर्नुपर्छ । स्थानीय तह शिक्षा शाखाको दरबन्दीलाई पुनरावलोकन गरी पुनविचार गर्नुपर्दछ ।

अनुसूची १

इच्छाकामना गाउँपालिका अन्तर्गतका सामुदायिक विद्यालयहरूमा आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को निकासा

क्र.सं.	विद्यालयको नाम	विद्यालयको खाता	जम्मा रकम
1	रा.मा.वि.हात्तीबाङ्ग इ.गा.पा.–१ हात्तीबाङ्ग	131000064601	6381428.62
2	रा.आ.वि. आराङ्ग इ.गा.पा.–१ आराङ्ग	131000063501	3873916.04
3	जनता रा.आ.वि.राङपुराङ इ.गा.पा.–१	131000506601	1476718.10
4	जिवन ज्योति रा.आ.वि. इ.गा.पा.–१ मैङराङ्ग	131000416201	2224387.50
5	रा.आ.वि. तिपाङ इ.गा.पा.–१ तिपाङ	131000162201	1182445.36
6	सिराइचुली रा.आ.वि. न्यानदाला इ.गा.पा.–१ न्यानदाला	131000473701	1706140.14
7	चित्रकाली रा.आ.वि. इ.गा.पा.–१ डिवारी	131000474601	1035477.00
8	जनप्रिय मा.वि.काउले इ.गा.पा.–२	131000095401	5978691.10
9	रा.आ.वि.मावाटार इ.गा.पा.–२	131000063601	4711978.63
10	रा.आ.वि.काल्धाङ इ.गा.पा.–२	131000096201	1857402.32
11	सरस्वती रा.आ.वि. मैतेस इ.गा.पा.–२	131000469801	1362607.92
12	नवज्योति रा.आ.वि.वासपुर इ.गा.पा.–२	131000390901	1846042.76
13	रा.आ.वि.हुस्ती देविटार इ.गा.पा.–२	131000062701	1498930.14
14	रा.आ.वि.भोटेगाउ इ.गा.पा.–२ भोटेगाउ	131000174501	1356645.16

१५	सिद्धकाली रा.आ.वि. ई.गा.पा.–२ छापडाडा	131000431501	1281038.97
१६	भुलभुले रा.आ.वि. ई.गा.पा.–२ तोवाङ	131000431601	1411176.80
१७	सूर्यज्योति रा.आ.वि.डाडा गाउ ई.गा.पा.–२	131000390801	1261741.58
१८	आदर्श आ.वि.न्यामदर ई.गा.पा.–२	131000691301	822280.10
१९	गाझगाउ मा.वि. ई.गा.पा.–३	131000063901	5259522.02
२०	रा.आ.वि.फिस्लीङ ई.गा.पा.–३	131000158601	5429478.24
२१	रा.आ.वि. धुषा ई.गा.पा.–३	131000113101	1890479.78
२२	रा.आ.वि.आलडाडा घीतारा ई.गा.पा.–३	131000158501	1930080.98
२३	रा.आ.वि. कमेरे ई.गा.पा.–३	131000063801	2339643.37
२४	प्रगतिशिल आ.वि. तौक्टाङ ई.गा.पा.–३	131000391501	1097262.80
२५	रा.आ.वि.औरेक ई.गा.पा.–३	131000323701	1051201.92
२६	रा.आ.वि. घैवुङ ई.गा.पा.–३	131000063401	1817945.84
२७	सर्वशान्ति मा.वि. बुकिनटार ई.गा.पा.–४	131000094901	14328829.70
२८	रा.आ.वि. लामिडाडा ई.गा.पा.–४	131000079601	3469807.34
२९	अमरद्विप रा.आ.वि.बेलडाडा ई.गा.पा.–४	131000109001	1171765.68
३०	सिद्धकामना रा.आ.वि.डाडावारी ई.गा.पा.–४	131000474301	1287720.52
३१	पञ्चदेवी रा.आ.वि.स्याकलाङ ई.गा.पा.–४	131000387401	1700064.72
३२	नकुलहरी रा.आ.वि. लेकटार ई.गा.पा.–४	131000277101	2169860.74
३३	त्रिवेणी बराह मा.वि.मुग्लिङ ई.गा.पा.–४	131000064201	18404142.28
३४	रा.आ.वि.पामडाडा ई.गा.पा.–५	131000062901	4530295.22

[illegible]	रा.आ.वि.तामिन इ.गा.पा.-७	131000063701	1853077.36
[illegible]	रा.आ.वि.डुडुवी इ.गा.पा.-६	131000062801	5439994.04
[illegible]	रा.आ.वि.चनौटे इ.गा.पा.-६	131000123201	3486180.95
[illegible]	रा.आ.वि कोयलघारी इ.गा.पा.-६	131000162901	3281658.16
[illegible]	रा.आ.वि पैरेनी इ.गा.पा.-६	131000249801	2610865.92
[illegible]	दाभिजन्याड रा.आ.वि. इ.गा.पा.-६ कालीखोला	131000269301	2649877.16
[illegible]	रा.आ.वि. तुन्तेस इ.गा.पा.-६	131000095901	2173673.10
[illegible]	रा.आ.वि. आधामारा इ.गा.पा.-६	131000114901	2199955.44
[illegible]	रा.मा.वि. गढीस इ.गा.पा.-७	131000070601	6381398.01
[illegible]	आदर्श रा.आ.वि. दाहाखानी इ.गा.पा. -७	131000062601	5077676.92
[illegible]	रा.आ.वि.खेतबारी इ.गा.पा.-७	131000096101	4566958.40
[illegible]	देउराली रा.आ.वि सुन्दरबस्ती इ.गा.पा.-७	131000586101	4637187.46
[illegible]	जनीखोला रा.आ.वि इ.गा.पा.-७	131000546201	3461363.80
[illegible]	रा.आ.वि.उपरदाङगढी इ.गा.पा.-७	131000063301	1857790.36
[illegible]	जनज्योती रा.आ.वि स्याङदी इ.गा.पा.-७	131000497701	2297028.86
[illegible]	रा.आ.वि. सानेभोर्ले इ.गा.पा.-७	131000173801	1163693.35
[illegible]	रा.आ.वि. कार्पे इ.गा.पा.-७	131000063001	1169026.12
		कुल जम्मा	163454554.86